

Tapaturma – ja Sairausinvalidien liitto on kannellut eduskunnan oikeusasiamiehelle Kelan päätösten kilpailutuksesta koskien terveydenhuollon matkoja sekä neurologisten potilaiden kuntoutusta.

Olemme järjestönä päättäneet lausua seuraavaa:

Kela-matkojen osalta

on kautta maan tullut runsaasti huonoja kokemuksia. Milloin tilausjärjestelmä ontuu niin, että vastausta puhelemisessa joutuu odottamaan jopa 30 min, toisaalta tilausjärjestelmässä ei oikea palvelun pyyntö ole mennyt ollenkaan perille. Nämä ovat aiheuttaneet se, että asiakas joutuu odottamaan joskus jopa tunteja kuljetusta. Monilla aika lääkäriin, kuntoutukseen jne on jo mennyt ohi kuljetuksen saapuessa. Koska varattu aika on jäänyt käyttämättä, tulee siitä kuitenkin korotettu lasku asiakkaan maksettavaksi – siis kuluja ilman palveluja.

Kuljetusmatkojen pituudet kasvavat aiheuttomasti kuljetusten yhdistämisellä. Odottaminen on usein sen vuoksi kohtuuttoman pitkää, kun palvelujen tarjoaja / järjestäjä odottaa mahdollisesti samalta suunnalta tai samalle suunnalle lisää tilauksia. Näin mm. sairaalasta kotiutuminen on viivästynyt, ja omainen tai kotihoitaja odottaa turhaan asiakkaan kotona. Kotihoidon maksu tulee tästäkin taas maksettavaksi, vaikka mahdollinen ko.päivälle suunniteltu hoito jää tekemättä kotona ja asiakas itse on asiaan syytön.

Koko taksiliikenteen uudelleen järjestelyn yhteydessä on erityisiä ongelmia mm se, ettei henkilökunnalla ole riittävää koulutusta ja pätevyyttä vammaisten ja sairaiden kuljetukseen tilanteessa, jossa on aina riski mahdollisesta sairauskohtauksesta. Vastaavasti kilpailutuksen osana on osasta kuntia kokonaan pois viikonloppuajan palveluista. – Näin vammaisten oikeus yhteiskunnan tasavertaisena jäsenenä on jo suljettu ja rajattu arkipäiville.

Neurologisten potilaiden kuntoutusten kilpailutus

on toinen paljon kritiikkiä saanut toiminta Kelan ratkaisuisissa. Tämä koskee niin laitospalvelua kuin avokuntoutusta. Aiempi painotus kilpailutuksessa oli 50+50 % suhteessa hinta ja laatu. Nyt Kela on kilpailutuksen osalta päättänyt painotuksesta 20+80 % hinnan ollessa määräävässä asemassa laadun kustannuksella. Näin on kuntoutuksen laatu väjäämättä pudonnut, sillä sen ollessa vähemmällä painotuksella voidaan tehdä, tarjous jossa terapeuteilla on olematon kokemus ja puuttuva erikoiskoulutus. Näin hintaa voidaan pitää hintaa alempana laadun kustannuksella.

Neurologiset asiakkaat ovat pitkäaikaisvammaisista, joiden selviytyminen arjessa lepää vahvasti riittävän kuntoutuksen varassa. Kela vähensi jo taannoin vuosittaiset laitospalvelujaksot joka toiselle vuodelle. Nyt muutos kilpailutuksessa on edelleen huonontanut asiakkaan asemaa laadun huomattavalla heikennyksellä. Se merkitsee

automaattisesti sitä, että kotona selviytyminen vaikeutuu, ja tulee ennen pitkää kalliimmaksi, kun mahdollinen tarve lisäpalveluista apuvälineiden tai esim. sairaalajaksojen muodossa lisääntyy.

Oleellista on, että on korkean ammattitaidon osaava terapeutti, jolla on vuodesta toiseen asiakkaan tuntemus ja tieto hänen tilastaan ja muutoksista siinä, voi jatkaa saman asiakkaan kanssa. Tämä ei toteudu esim. terapeuttien alati vaihtuessa. Kun asiakas saa lisäksi avokuntoutusta, on terapeutti voinut huomata asiakkaan hyötyvän myös avokuntoutuksesta huomattavasti paremmin, kun hän kerran vuodessa on ollut kahden viikon mittaisella tehokkaalla vaativan tason kuntoutusjaksolla. Se on antanut pohjaa samalla myös avohoidon kuntoutukseen. Kun erityistason vaativa kuntoutus esim. Maskun Neurologisessa kuntoutuslaitoksessa - jossa on varsin tunnustettu taito ja osaaminen neurologiassa - puuttuu, on kotona selviytyminen aina hankalampaa ja tarve muusta lisätuesta kasvaa.

Järjestömme mielestä Kelan päätökset eivät vastaa perustuslain määrittämää kansalaisten yhdenvertaisuutta. Vammaisten kohdalla ei Kela arvosta enää laadukasta hoitoa ja terapiaa, vaan luulee säästävänsä. Luuleeko se kilpailuttavansa rautanauvoja sen sijaan, että kohteena ovat ihmiset? Ihmisarvo on jäämässä tässä kokonaan taka-alalle rahan kustannuksella. Tapaturma – ja sairausinvalidien liitto lausuu suuren paheksuntansa tavasta, miten Kela on kilpailuttanut kuntoutuksen. Vaadimme myös välitöntä puuttumista terveydenhuollon matkojen toimivuuteen, jotta ihmiset pääsevät tarvitsemiinsa terveydenhuollon palveluihin.

Pyydämme Eduskunnan oikeusasiamiestä puuttumaan tähän kehitykseen ja selvittämään, onko Kela lainkaan toiminut enää lakien kirjaimen tai hengen mukaan. Onko eduskunnan hallintovaliokunta käsitellyt kilpailutuksen menettelytapoja?

Järjestömme on 70 - vuotias vammaisten edunvalvontajärjestö, joka tällä kirjeellä taas kerran on valmis nostamaan esille vammaisten ja pitkäaikaissairaiden ja vanhusten aseman heikkenemisen maassamme.

Odotamme yhteiskunnalta parempia päätöksiä ja käytäntöä näiden kansalaisryhmien oikeuksiin, jotka ovat usein myös vaikeuksissa puolustamaan omia oikeuksiaan.